

Algèria, ¿una democràcia sense demòcrates?

Algèria, amb les eleccions municipals i provincials de 2 de juny, iniciava tímidament el pas de la dictadura militarista del FLN (Front d'Alliberament Nacional, partit únic fins el 1989) a una democràcia pluralista. Eren les primeres eleccions lliures des que el país va accedir a la independència el 1962 i era la primera cita electoral amb pluripartidisme com a conseqüència de la revolta d'octubre del 1988, que va sacsejar fortament les bases del règim.

El problema de fons d'Algèria és que es vol construir una democràcia en un país en què hi ha molt pocs demòcrates. Perquè les dues forces dominants de la vida política són el governamental FLN i l'integrista o fonamentalista Front Islàmic de Salvació (FIS). En el cas del FLN passa com en totes les dictadures en transformació, siguin comunistes o més o menys feixistes, hi ha sectors reformistes que amb el canvi de jaqueta ara pretenen liderar la nova etapa democràtica i donen suport al projecte polític del president Chadli Benjedid i hi ha els sectors conservadors, part de la classe dirigent i burocràtica o *nomenklatura*, que volen canvis purament cosmètics. I en el cas del FIS, que agrupa els principals corrents integristes i controla les mesquites de les grans ciutats, el seu objectiu és la instauració d'un estat islàmic, on la xaria (lleï islàmica) sigui la llei per a tots. El seu model seria el vigent a l'Iran o a l'Aràbia Saudita, país del qual rep o ha rebut important ajuda financera.

Tanmateix, la societat algeriana és més complexa i rica que aquesta situació bipolar pot fer pensar. Hi ha un seguit d'altres forces polítiques que poden qualificar-se perfectament de democràtiques i una sèrie de sectors socials que no tenen el seu model a Teheran o Ryad, sinó en el món occidental i la seva lluita no és per la xaria sinó pels drets humans. El problema està en poder articular aquesta

tercera força, pluralista i diversa, que existeix però corre el perill de quedar tapada per la potència que li resta a un FLN que encara controla la pràctica totalitat dels ressorts del poder, i la puixança de l'integrisme representat pel FIS i el seu líder o profeta Abassi Madani.

També cal matisar que no tots els islamistes són integristes ja que hi ha corrents liberals oposats a la barreja de política i religió que efectuen els primers. I així mateix cal dir que l'integrisme algerià no és un fet aïllat sinó una expressió social, cultural, política i religiosa que es dona avui dia a gairebé tot el món musulmà. No sols els iranians, saudites, paquistanesos i sudanesos, que tenen la xaria com a llei, són fonamentalistes. Molts palestins, tunisencs, egipcis, libanesos, afganesos, jordans, etc. també ho són.

El fet, però, és que a Algèria el FLN està en camí de perdre el monopoli del poder i la societat algeriana s'ha desperatat políticament amb grans manifestacions de masses, iniciades per la del FIS el passat 20 d'abril en què van participar

entre 70.000 i 100.000 integristes. Va seguir la rèplica dels demòcrates convocats per quatre partits d'esquerra i centristes que van aplegar entre 100.000 i 150.000 persones el 10 de maig. Per no ser menys, el FLN també va mobilitzar els seus el 17 de maig, en què va reunir fins a 200.000 partidaris. I la cloenda, la va efectuar el 31 de maig el Front de Forces Socialistes, liderat per Ait Ahmed i representant de la minoria bereber, que va convocar entre 100.000 i 200.000 algerians. Amb tot això el FIS veia com li treien el protagonisme, exclusió que fins llavors havia tingut al carrer. Tot i així el FIS va efectuar el 4 de juny el seu míting final de campanya davant unes 100.000 persones.

Mes enllà de les municipals, les eleccions que poden marcar el futur polític d'Algèria seran les legislatives i en aquestes és on realment la tercera força haurà de demostrar que existeix, perquè en cas contrari s'hauria de construir la democràcia sense demòcrates, i si aprofitant la crisi econòmica i la corrupció del règim del FLN els integristes sorgeixen com a força dominant, es dibuixa el perill d'un colp d'estat militar. El secretari general del ministeri de Defensa, general Mustafa Chelloufi, va dir recentment: "No permetrem que els homes que arribin al poder per la democràcia ens portin a la dictadura". Això evidentment no ho deia pel FLN ni per les diverses formacions polítiques democràtiques, sinó pels integristes.

La democràcia arriba a Algèria amb grans dolors i l'exèrcit està preparat per si cal fer la cesària.

Antoni Reig